

တၢ်မၤအခွဲးအယၢ်ဒီးအတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်

ဒ်နမ့ၢ်ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢ အိးစၢ်တြၢ်ယၢ်အပူၤတၢ်အသိး နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢနကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤလၢလဲ အစ့ၤကတၢၢ်ထံသိး တၢ်ဟံပနီၢ်လၢလဲစ့ၤကတၢၢ်, တၢ်မၤစၢၤအဂၤ, မၤတၢ်လၢတမ့ၢ်တၢ်မၤဆၢကတၢၢ်အလဲ, ဒီးန့ၢ်စ့အိၣ်လိး, တၢ်ဟံပနီၢ်ဘၣ်တၢ်မၤတၢ်ပျဲၤန့ၢ်ရဲၣ်, တၢ်ဆိးက့အခွဲး, တၢ်မၤလီၢ်လၢအလီၤဘၣ်ယိၣ်တအိၣ် ဒီးအဂ့ၤအဂၤတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ လီၤဆိလိာ်အသးလၢ ကီၢ်စဲၣ်တဘျီဒီးတဘျီအပူၤ ဒီးလၢတၢ်အံၤအယီၤ နကဘၣ်သံကွၢ် တၢ်မၤကစၢ်လၢ တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၢ်လီၤ. နသံကွၢ်ပုၤလၢအကိးနၢ မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအမၤစၢၤနၢ ဘၣ်ထွဲန့ၢ်န့ၢ်ယၢ် ဖဲနစးထီၣ်မၤတၢ်အခါသ့စ့ၢ်ကိးန့ၢ်လီၤ. နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ နကကဲထီၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိကရၢ အကရၢဖိန့ၢ်လီၤ.

တၢ်မၤအတၢ်အိၣ်သး

တၢ်မၤတဖၣ်အတၢ်အိၣ်သး ကလီၤဆိလိာ်အသးဒိၣ်မးန့ၢ်လီၤ. နတၢ်မၤန့ၢ် ဘၣ်တဘျီ ကမ့ၢ်တၢ်မၤလီၤစိၤ, အခိပညီမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကဟ့ၣ်နၢတၢ်အဘူးအလဲတၢ်ဆိးက့အနီၤဒီး ဒီးနီၤသဘျီလၢအအိၣ်ဒီးလိလဲ, မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤတဘျီတဘျီဂီၢ် လၢအမ့ၢ်ဝဲ န့ၢ်ရဲၣ်လၢနမၤတၢ်မး နဒီးန့ၢ်ဘၣ်အဘူးအလဲန့ၢ်လီၤ. ဘၣ်တဘျီ နကမၤတၢ်အဆၢကတၢၢ်ပျဲၤ မ့တမ့ၢ် ဒိဖးကတၢၢ် ဖဲမ့ၢ်ဆါဒိတၢ်မၤဆၢကတၢၢ် မ့တမ့ၢ် ဖဲမ့ၢ်နီၤသ့န့ၢ်လီၤ. အကါဒိၣ်မးလၢတၢ်မၤတခါလၢနကဟံန့ၢ်အိၣ်အံၤအံၤနမၤအိၣ်ကကဲဒ်တၢ်မၤန့ၢ်ရဲၣ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်အသိးတကးဘၣ်ကဘၣ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးဒီး နဟံပနီၢ်ဖိလိာ်ဒီးနတၢ်မၤလိအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အဖိခိၣ်န့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဘၣ်သးသ့ၣ်ညါအိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ လဲၤကွၢ်ဖ

www.fairwork.gov.au

တၢ်ဟံတီၢ်လိလဲ

လိလဲလၢတၢ်ဟံတီၢ်အိၣ်အံၤန့ၢ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဟံယၢ်န့ၢ်လၢတၢ်ခိတၢ်သ့, ဂျူပၢၣ်နယူၤအ့ၢ်စ့ၢ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိကရၢအလဲ (နမ့ၢ်ကဲပုၤမၤတၢ်ကရၢအကရၢဖိ) ဒီးတၢ်ဘၣ်ဘျီအဂ့ၤအဂၤအဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. သံကွၢ်တၢ်မၤကစၢ် လၢအကဒုးသ့ၣ်ညါနၢ ဘၣ်ထွဲတၢ်ဟံတီၢ်လိလဲ ဖဲနစးထီၣ်သိတၢ်မၤအခါန့ၢ်တက့ၢ်. နမ့ၢ်ဘၣ်သးလၢ နတၢ်ကဟံတီၢ်နလိလဲ လၢကဟ့ၣ်တၢ်လဲ (အဒိ ဟံၣ်လဲ, မ့ၢ်အူလဲ) န့ၢ် တၢ်မၤန့ၢ်နၢသ့န့ၢ်လီၤ.

ဂျူပၢၣ်နယူၤအ့ၢ်စ့ၢ်

ဂျူပၢၣ်နယူၤအ့ၢ်စ့ၢ်န့ၢ် မ့ၢ်တၢ်ဟံကီၤယၢ်စ့ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတခါ လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်လၢ တၢ်မၤကစၢ်ဆူပုၤမၤတၢ်ဖိ ဒ်သိးအကဆူးကါဝဲ ဖဲအအိၣ်ဘျီလၢတၢ်မၤအဆၢကတၢၢ်န့ၢ်လီၤ. အါတက့ၢ်ဖဲပုၤသးပုၤထီၣ်အနံၣ်ဝဲ-ဝဲၤန့ၢ်န့ၢ် အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘျီဒဲး,ဘၣ်ဆၣ်ဒီးသးနံၣ်တဖၣ်လီၤအိၣ်သ့န့ၢ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ကိးဂၤ ကဘၣ်မၤဝဲ ဂျူပၢၣ်နယူၤအ့ၢ်စ့ၢ် မ့တမ့ၢ် “ဂျူပၢၣ်” အစ့ၢ်ဟံကီၤန့ၢ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သိအိၣ်လၢ စ့လၢပုၤမၤတၢ်ဖိမၤန့ၢ်န့ၢ် တၢ်မၤကစၢ်ကဘၣ်ဟံန့ၢ် စ့လၢဂျူပၢၣ်နယူၤအ့ၢ်စ့ၢ် စ့ဟံကီၤအပူၤန့ၢ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်သးဟံကီၤအိၣ်စ့လၢ အဂျူပၢၣ်စ့ဟံကီၤအပူၤန့ၢ် ဟံဝဲသ့န့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဘၣ်သးသ့ၣ်ညါအိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤအံၤ လဲၤကွၢ်ဖ

- www.ato.gov.au/super/
- www.moneysmart.gov.au/superannuation-and-retirement

တၢ်မၤလီၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ပူၤဖျဲးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်

ကီၢ်စဲၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤဒိၣ်ကိးဘျီဒဲး အိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သိ ဒ်သိးတၢ်မၤလီၢ် ကမ့ၢ်တၢ်လၢအပူၤဖျဲးဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သိအိၣ်ဝဲလၢ တၢ်မၤလီၢ်န့ၢ် ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢ တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တအိၣ် ဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ လၢပုၤမၤတၢ်ဖိ ကဆူးကါအိၣ်လၢ အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ် ကဘၣ်အိၣ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်သိၣ်လိ ဘၣ်ထွဲတၢ်တၢ်မၤလီၢ်အတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်, ကွၢ်ထွဲပုၤမၤတၢ်ဖိအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ ဒီးအိၣ်ဒီးပုၤသ့ပုၤဘၣ်လၢ အကဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဘၣ်ထွဲ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢန့ၢ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိခဲလၢက ကဘၣ်လူၤဟံၣ်ထွဲဝဲ တၢ်မၤအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ အတၢ်သိၣ်တၢ်သိလၢတၢ်မၤကစၢ်ဟံလီၤဝဲတဖၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ ဘၣ်တဘျီကဟံယုာ်ဒီး တၢ်ဒိကန့ၢ်ပုၤပုၤဆူၣ်တၢ်ဖိအကလုာ်, ကူကၤတၢ်ဒိတဒၢကူကၤ ဒီးကဘၣ်မၤလီၤတၢ်ဝဲလၢ တၢ်လၢအဝဲၤမၤတဖၣ်န့ၢ် အသ့တကဲထီၣ် တၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်လၢအနီၢ်ကစၢ်ဒီး ပုၤဂၤအဂီၢ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်ဘၣ်သးသ့ၣ်ညါအိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤန့ၢ် လဲၤကွၢ်ဘၣ်ဖ

www.safeworkaustralia.gov.au

